

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Ondřeje Mráky a soudkyň Michaely Bejčkové a Kateřiny Štěpánové v právní věci žalobce: **Ing. T. W.**, zast. advokátem JUDr. Janem Walterem, Volyňských Čechů 837, Žatec, proti žalovanému: **Krajský úřad Ústeckého kraje**, Velká hradební 3118/48, Ústí nad Labem, zast. advokátem JUDr. Danielem Volákem, Jiráskova 413, Litvínov, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 12. 2020, čj. KUUK/184814/2020/UPS, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 9. 8. 2022, čj. 16 A 4/2021-95,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 9. 8. 2022, čj. 16 A 4/2021-95, **se ruší.**
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 12. 2020, čj. KUUK/184814/2020/UPS, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení o žalobě a řízení o kasační stížnosti částku **21 600 Kč** k rukám advokáta JUDr. Jana Waltera **do 30 dnů** od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

1. Vymezení věci

[1] Žalobce podal u Městského úřadu Vejprty (MÚ) žádost o následující informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (informační zákon):
„1. sdělení, zda městský úřad vyřizoval stížnost podle § 175 odst. 1 správního řádu na postup Městského úřadu Vejprty, stavebního úřadu ve věci podnětu ze dne 18. 12. 2015 (pozn. tento

podnět byl k žádosti přiložen) týkajícího se zkušebního provozu stavby „Pila Kovářská“ s vraty pilnice neodpovídajícími projektové dokumentaci,

2. sdělení, pod jakým číslem jednacím/spisovou značkou byla tato stížnost vyřizována,

3. sdělení, které úřední osoby byly pověřeny vyřizováním této stížnosti,

4. sdělení, kdy byla tato stížnost žalovanému doručena,

5. sdělení, zda byla stížnost shledána důvodnou, částečně důvodnou, nebo nedůvodnou,

6. poskytnutí písemnosti, kterou byl stěžovatel vyrozuměn o vyřízení stížnosti.“

[2] Rozhodnutím ze dne 9. 12. 2020 MÚ žádost částečně odmítl v bodech 1, 2, 3, 5 a 6 a v bodě 4 odpověděl, že stížnost ve věci podnětu obdržel dne 21. 10. 2017. V odůvodnění MÚ sdělil, že stížnost z 21. 10. 2017 sice obdržel, ale nebyla dohledána žádná písemnost k této stížnosti. MÚ informacemi uvedenými v bodech 1, 2, 3, 5 a 6 nedisponuje a nemá k dispozici žádný písemný materiál. Nezbylo tedy než v tomto rozsahu žádost odmítnout.

[3] Proti rozhodnutí MÚ podal žalobce odvolání. Rozhodnutím ze dne 21. 12. 2020 žalovaný změnil výrok rozhodnutí MÚ tak, že doplnil specifikaci informačního zákona a odkaz na § 15 odst. 1 téhož zákona, podle něhož byla žádost žalobce částečně odmítnuta. V ostatním znění žalovaný potvrdil rozhodnutí MÚ. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný konstatoval, že MÚ odmítl podat informace z faktického důvodu, neboť neexistují. Dále žalovaný sdělil, že stížnost, ke které směřovala žádost o informace, podával zástupce žalobce. Tomu je dobře známo, že na jeho stížnost MÚ nereagoval a nevyřídil ji. To ostatně ani sám žalobce nezpochybňuje. Přesto je názoru, že MÚ informací disponovat musí a domáhá se jejího dodatečného vytvoření. Prostřednictvím informačního zákona se však dle žalovaného nelze domáhat napravení nesprávných postupů či nečinnosti správních orgánů. Účel informačního zákona je odlišný.

[4] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu. Namítl, že napadené rozhodnutí je založeno na nesprávné aplikaci § 2 odst. 4 informačního zákona. Správní orgán musí vytvořit informaci, kterou nemá, pokud ji mít má. Z § 175 správního řádu vyplývá povinnost správního orgánu, proti němuž stížnost směřuje, disponovat informacemi o evidenci a vyřizování stížnosti. Taková povinnost plyne rovněž ze zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě. V daném případě nemůže být žádost žalobce o informace odmítnuta toliko z důvodu, že MÚ informaci nemá.

[5] Krajský soud žalobu v záhlaví označeným rozsudkem zamítl.

2. Kasační řízení

[6] Žalobce (stěžovatel) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností. Namítl, že krajský soud nedostatečně zjistil skutkový stav. Předmětem žádosti stěžovatele bylo, zda MÚ *vyřizoval* (nedokonavý vid), nikoliv *vyřídil* (dokonavý vid) stížnost. Stěžovatele zajímalo, zda vůbec a jaké kroky podle § 175 odst. 4 správního řádu MÚ činil. Podle stěžovatele učinil krajský soud nepodložená zjištění o tom, že (i) stížnost nebyla ze strany MÚ vyřizována, (ii) MÚ nemohl stěžovateli poskytnout informace o výsledku vyřízení stížnosti ani související písemnost. Krajský soud nekonfrontoval svůj závěr s příписы tajemníka MÚ doručenými zástupci stěžovatele dne 29. 4. 2019.

pokračování

[7] Dále stěžovatel namítl nesprávné posouzení otázky, zda neexistence informace je dostatečným důvodem k odmítnutí poskytnutí informace. Podle stěžovatele musela být stížnost na podatelně opatřena jednoznačným identifikátorem, zaevidována a muselo jí být přiděleno číslo jednací a úřední osoba (viz § 175 správního řádu, zákon o archivnictví a prováděcí vyhláška Ministerstva vnitra č. 259/2012 Sb.)

[8] Stěžovatel nesouhlasí také s úvahou krajského soudu o skutečném účelu žádosti o informace a o tom, že řádného vyřízení stížnosti se měl domáhat především její podatel, tj. zástupce stěžovatele. Vyřízení stížnosti se dotýká rovněž zájmů stěžovatele.

[9] Podle stěžovatele může být samotná žádost o informace prostředkem vedoucím k nápravě postupu správních orgánů. Z § 175 správního řádu plyne povinnost správního orgánu disponovat informacemi o vyřizování stížnosti. Pokud MÚ takové informace neměl, byl povinen je vytvořit. Bez nich by správní orgán nemohl splnit povinnost vyřídit stížnost a vyrozumět stěžovatele.

[10] Stěžovatel navrhl, aby NSS zrušil rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[11] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry krajského soudu a navrhl, aby NSS kasační stížnost zamítl.

[12] Podáním ze dne 17. 1. 2023 stěžovatel doplnil kasační stížnost o citaci rozsudku NSS ze dne 9. 2. 2012, čj. 1 As 141/2011-67, na který odkazoval již v kasační stížnosti. Navrhl, aby NSS zrušil vedle rozsudku krajského soudu také napadené rozhodnutí žalovaného.

[13] Žalovaný ve svém druhém vyjádření konstatoval, že citovaný rozsudek NSS je nepřiléhavý a neaplikovatelný na nyní řešenou věc.

3. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[14] Kasační stížnost je důvodná.

[15] Ačkoliv kasační námitky stěžovatele nejsou formulovány jednoznačně a přehledně, jejich podstata je zřejmá. Stěžovatel v řízení před správními orgány a krajským soudem namítl nedostatečně zjištěný skutkový stav. Dále namítl nesprávné posouzení otázky, zda byly splněny důvody pro odmítnutí poskytnutí informace z důvodu její neexistence. Stěžovatel rovněž namítl, že jeho žádost o informace mohla vést k nápravě postupu MÚ ve věci stížnosti podané podle § 175 správního řádu.

[16] Skutkově a právně obdobnými případy se NSS zabýval v rozsudcích ze dne 14. 6. 2023, čj. 6 As 102/2022-33, a ze dne 7. 9. 2023, čj. 3 As 245/2022-38. V citovaných věcech byl MÚ také požádán o poskytnutí informací týkajících se dříve podané stížnosti na postup MÚ ohledně závodu „Pila Kovářská“. NSS nemá důvod se od závěrů tam učiněných odchýlit a v podrobnostech na ně odkazuje.

[17] Správní spis musí obsahovat dostatečné podklady, z nichž správní orgán při svém rozhodnutí vychází. To platí také v případě, že povinný subjekt rozhoduje o odmítnutí informace z důvodu její faktické neexistence podle § 15 informačního zákona. Jenom tak lze vydat přezkoumatelné rozhodnutí, jehož důvody a skutkové okolnosti mají oporu ve správním spise. Pokud povinný subjekt v odůvodnění rozhodnutí nesdělí, jak a kde požadované informace hledal (tj. jaké a jestli vůbec nějaké úsilí v tomto ohledu vyvinul), nelze přezkoumat, zda informacemi disponuje, či zda skutečně neexistují.

[18] NSS konstatuje, že v nyní projednávané věci správní spis neobsahuje dostatečné podklady pro vydání rozhodnutí. V důsledku toho není napadené rozhodnutí MÚ o žádosti stěžovatele přezkoumatelně zdůvodněno. MÚ v odůvodnění vůbec neuvádí, jak a kde se snažil dohledat informace požadované stěžovatelem. Podložené a blíže vysvětlené není ani tvrzení, že nebyla dohledána žádná písemnost ke stížnosti stěžovatele ve věci podnětu ze dne 18. 12. 2015. MÚ tak nemohl přezkoumatelně zdůvodnit ani další požadované informace, jež se týkaly osudu stížnosti (tj. zda jí bylo přiděleno čj. nebo sp. zn., zda ji dostala na starost konkrétní úřední osoba, popř. jestli ji projednávaly jiné orgány, kterým byla postoupena, apod.) Ani žalovaný uvedené vady v napadeném rozhodnutí nenapravit. Také rozhodnutí žalovaného je proto nepřezkoumatelné. Krajský soud pochybil, jestliže napadená rozhodnutí MÚ a žalovaného považoval za přezkoumatelná a dostatečně zdůvodněná. Za dané situace je irelevantní, zda soud konfrontoval své závěry s příписы tajemníka MÚ, jak požadoval stěžovatel v kasační stížnosti.

[19] Zdejšímu soudu je z úřední činnosti známo, že stěžovatel a jeho matka iniciují množství správních a soudních řízení, jež se týkají „Pily Kovářská“. Okolnosti svých kroků ostatně stěžovatel obsírně vylíčil v žalobě i kasační stížnosti. NSS do jisté míry chápe názor krajského soudu a žalovaného, kteří pochybují o účelnosti a způsobu uplatňování práv stěžovatelem. Přesto je třeba trvat na dodržování právních předpisů ze strany správních orgánů, jejichž rozhodnutí musí být přezkoumatelně zdůvodněna a podložena.

[20] NSS uzavírá, že kasační námitky týkající se nedostatečně zjištěného skutkového stavu a nesprávného posouzení důvodů pro odmítnutí žádosti jsou důvodné. Podle NSS je třeba zrušit napadený rozsudek (a také rozhodnutí žalovaného), a to z důvodu nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky krajským soudem (žalovaným) v předcházejícím řízení. Rovněž skutková podstata, z níž správní orgány a následně krajský soud vycházely, nemá oporu ve správním spise [§ 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.].

[21] Pro úplnost NSS konstatuje, že neshledal důvodnou námitku stěžovatele, podle něhož žádost o informace mohla vést k nápravě postupu MÚ ve věci stížnosti podle § 175 správního řádu. V rozsudku NSS sp. zn. 6 As 102/2022 zdejší soud přiléhavě uvedl, že „*žádost o informace [...] není nástrojem k nápravě pochybení správních orgánů. I kdyby tedy nezaevidování či nevyřízení stížnosti bylo porušením správních předpisů, neznamená to, že kvůli podané žádosti o informace je městský úřad povinen stížnost nyní vyřídit a požadovanou informaci tak dodatečně vytvořit*“. Stěžovatel se tedy nemůže úspěšně domáhat vyřízení své stížnosti (resp. dodatečného vytvoření informací souvisejících s vyřizováním stížnosti) prostřednictvím žádosti o informace podané na základě informačního zákona (shodně viz rozsudek NSS sp. zn. 3 As 245/2022). Nad rámec nezbytného posouzení NSS sděluje, že

pokračování

stěžovatelem odkazovaný rozsudek NSS sp. zn. 1 As 141/2011 se týká skutkově a právně odlišné věci. Pro nyní projednávanou věc z něj nelze učinit žádné konkrétní závěry.

4. Závěr a náklady řízení

[22] NSS tedy napadený rozsudek z důvodů popsaných výše podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil. Vzhledem k tomu, že pro takový postup byly důvody již v řízení před krajským soudem, NSS zrušil také žalobou napadené rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s.], ve kterém bude žalovaný povinen respektovat vyslovený závazný právní názor NSS. V dalším řízení žalovaný musí srozumitelně vyložit, jaké kroky činil ke zjištění požadovaných informací, zda a v jaké formě tyto informace existují, případně na základě jakých skutečností dospěl k závěru, že dané informace neexistují (a tedy lze rozhodnout o odmítnutí jejich poskytnutí). Jeho rozhodnutí musí mít oporu v obsahu správního spisu.

[23] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. NSS rozhodne v případě, že zruší rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem.

[24] O náhradě nákladů řízení rozhodl NSS v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný neměl ve věci úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Stěžovatel měl úspěch, má tedy právo na náhradu nákladů řízení o žalobě i kasační stížnosti.

[25] Stěžovateli náleží celková náhrada nákladů řízení ve výši 21 600 Kč tvořená těmito částkami:

- soudními poplatky ve výši 8 000 Kč za (3 000 Kč za žalobu, 5 000 Kč za kasační stížnost);
- odměnou advokáta za zastupování v řízení o žalobě a v řízení o kasační stížnosti, tj. za čtyři úkony právní služby – převzetí věci, žalobu, repliku k vyjádření žalovaného a kasační stížnost. Odměna podle vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátního tarifu) činí 4 x 3 100 Kč [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu];
- ke každému úkonu právní služby je třeba připočíst paušální náhradu hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, tj. 4 x 300 Kč.

NSS nepřiznal odměnu a náhradu hotových výdajů za doplnění kasační stížnosti ze dne 17. 1. 2023, neboť stěžovatel v něm toliko citoval rozsudek NSS, na který odkazoval již v samotné kasační stížnosti. Pro úplnost NSS konstatuje, že zástupce stěžovatele není plátcem DPH.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 12. února 2024

Ondřej Mrákota

předseda senátu